

Financiële crisis en lage rente bepalend voor SPF in 2011

Het jaar 2011 was een moeilijk jaar voor de Stichting Pensioenfonds SABIC (SPF). De economische en financiële crisis en de lage rente zorgden voor lage dekkingsgraden. Aan het begin van het jaar leek nog sprake van enig herstel. In de tweede helft van het jaar kwam daar echter een einde aan en daalde de dekkingsraad.

In dit jaarbericht kijken SPF-voorzitter Eric Dorn en plaatsvervangend voorzitter Guido Croonen terug op 2011. Het jaarbericht geeft verder de cijfers over 2011. Meer informatie over SPF in 2011 is te vinden in het jaarverslag van SPF dat op de [website](http://www.spf-pensioenen.nl) van het fonds staat. Een papieren versie van dat jaarverslag kan aangevraagd worden via de Pension Desk van SPF (045-5788100).

Het bestuur van SPF beveelt het lezen van het jaarbericht bij iedereen bijzonder aan. In de huidige, voor pensioenfondsen woelige tijd, is het belangrijk goed op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen bij het eigen pensioenfonds. Dit jaarbericht helpt daarbij.

Dekkingsgraad en rente

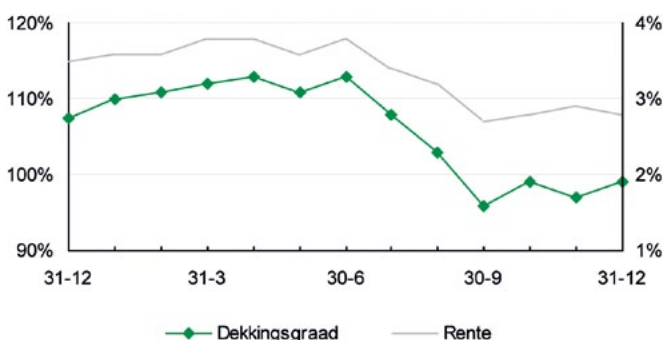
De dekkingsgraad van SPF bedroeg eind 2011, 99%. Met die dekkingsgraad voldeed SPF aan de eisen van De Nederlandsche Bank (DNB). Volgens die eisen die in het zogenoemde 'herstelplan' staan, moet de dekkingsgraad van SPF aan het einde van 2013 105% bedragen.

De dekkingsgraad is een belangrijke maatstaf voor de financiële situatie bij pensioenfondsen. Hij geeft aan in hoeverre het pensioenfondsvermogen op een bepaald moment toereikend is om te voldoen aan de toekomstige pensioenverplichtingen.

Zoals de grafiek laat zien, zette het herstel van de dekkingsgraad in de eerste helft van het jaar door. In de tweede helft van 2011 daalde de dekkingsgraad fors als gevolg van de onrust op de financiële markten en de lage rente die daarvan het gevolg was. Met name van de lage rente heeft SPF last.

De grafiek laat zien dat de rente waarmee fondsen hun pensioenverplichtingen moeten berekenen daalde van 3,5% aan het einde van 2010 naar 2,8% aan het einde van 2011. Alleen al deze rentedaling zorgde in 2011 voor een daling van de dekkingsgraad met 16%.

Dekkingsgraad en Rente 2011

Het effect van de rente op pensioenverplichtingen is te vergelijken met de rente op een gewone spaarrekening. Stel iemand wil dat er over 25 jaar een bedrag van 25.000 euro op zijn rekening staat. Bij een rente van 5% moet hij dan nu 7.500 euro storten. Dan staat er over 25 jaar keurig 25.000 euro op zijn rekening. Maar is de rente maar 3%, dan moet hij nu maar liefst 12.000 euro (dus 60% meer) op zijn rekening storten om straks dezelfde 25.000 euro te hebben.

Bij vragen over je pensioen kun je terecht op de website van SPF (www.spf-pensioenen.nl) of bij de Pension Desk van SPF tel: 045-5788100, e-mail: info.pensioenfondssabic@dsm.com

2011, een moeilijk jaar voor SPF

De financiële en economische crisis maakte dat 2011 een moeilijk jaar was voor Stichting Pensioenfonds SABIC (SPF). Was in de eerste helft van het jaar nog enig herstel te zien, in de tweede helft van het jaar daalde de dekkingsgraad tot onder de 100%.

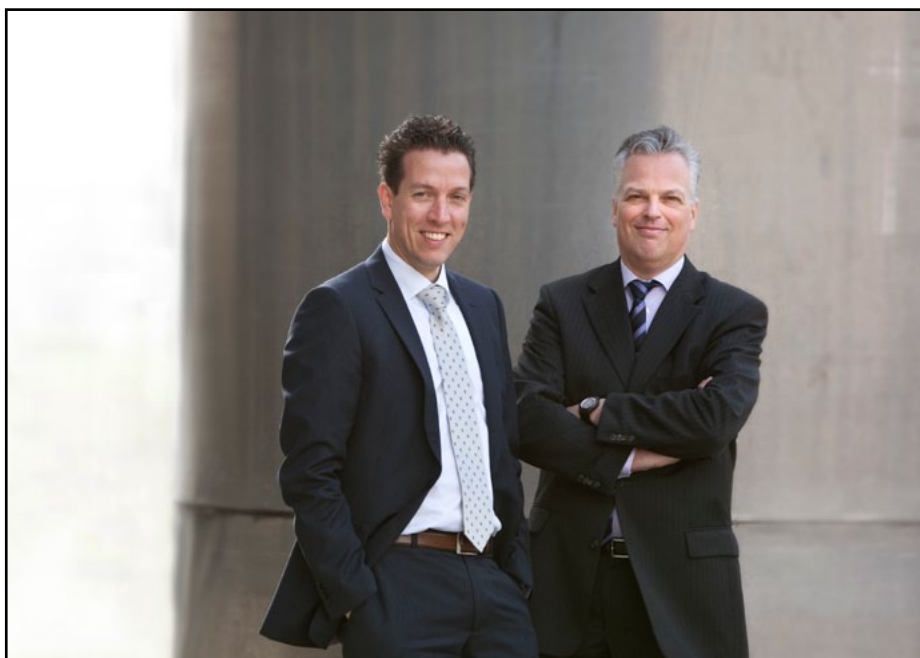
Een dekkingsgraad die nog net voldoende was om geen kortingen op de pensioenen en pensioenaanspraken te moeten aankondigen. Toeslagverlening (indexatie) was echter niet mogelijk.

"Het bestuur van SPF heeft in 2011 veel tijd en energie besteed om een goed antwoord te vinden op de crisis", zeggen SPF-voorzitter Eric Dorn en plaatsvervangend voorzitter Guido Croonen.

Eric Dorn daarover: "Enerzijds zijn maatregelen genomen om de pensioengelden zoveel mogelijk veilig te stellen, anderzijds moesten de genomen maatregelen ervoor zorgen dat er ook in de toekomst nog voldoende rendement gemaakt kan worden. Dat rendement is nodig om toeslagen te verlenen. Dat er al enige tijd geen toeslagen meer kunnen worden gegeven, ligt ons zwaar op de maag. Daarbij is er geen zekerheid dat de dekkingsgraad van het fonds niet nog verder daalt. De financiële positie van het fonds is fragiel."

De mogelijkheden die het pensioenfonds heeft om de financiële positie van SPF te verbeteren, zijn beperkt. De pensioenpremie bijvoorbeeld is door de sociale partners (SABIC en de vakbonden) voor een aantal jaren vastgelegd. Voor het al dan niet verlenen van toeslagen gelden door de sociale partners vastgestelde kaders. Daarnaast schrijft De Nederlandsche Bank (DNB) voor dat bij een dekkingsgraad lager dan 105% geen besluiten mogen worden genomen die het herstel van de dekkingsgraad vertragen. Verder geldt er voor SPF een pensioenregeling waarbij SABIC geen geld bijstort als het fonds het financieel moeilijk heeft.

"Vooral de zeer lage rente speelde ons in 2011 parten", legt Guido Croonen uit. "Met de rente worden de toekomstige verplichtingen van het fonds berekend. Hoe lager de rente, hoe hoger die verplichtingen."

SPF-voorzitter Eric Dorn (rechts) en plaatsvervangend voorzitter Guido Croonen.

Waar het bestuur van het pensioenfonds wel invloed op kan uitoefenen, is de manier waarop wordt belegd. Daarbij houdt het fonds rekening met allerlei mogelijke scenario's. In 2011 is er volop aandacht geweest voor het beleggen van de pensioengelden. Beleggingen in Zuidoepese landen zijn afgebouwd. Meer geld is belegd in financieel 'veilige' landen. "Die beleggingen leveren overigens minder op", benadrukt Eric Dorn. "Door de financiële crisis hebben we in 2011 zelfs moeten nadenken over wat er bij het fonds moest gebeuren in het geval dat de euro uiteen zou vallen."

Ondanks de crisis heeft SPF in 2011 een rendement op de beleggingen behaald van 9,1%.

Dat de dekkingsgraad desondanks niet gestegen maar gedaald is, laat zien hoe ingrijpend het effect van de lage rente is. Het rendement van 9,1% zorgt er overigens wel voor dat de deelnemers met een VPS-kapitaal of een prepensioenkapitaal een mooie rentebijschrijving gaan ontvangen.

Om het bestuur van het fonds zo sterk mogelijk te maken, is er in 2011 onder meer voor gezorgd dat de deskundigheid bij het fonds op allerlei gebieden verder is uitgebreid. Niet alleen bij de bestuursleden.

Er zijn ook twee deskundigen van buiten, zonder stemrecht, in het bestuur opgenomen. Zij hebben diepgaande kennis over en ervaring met pensioenen. Ze helpen mee de beslissingen van het bestuur voor te bereiden. Via deze 'professio-

nals' heeft SPF ook toegang tot uitgebreide netwerken in de pensioenwereld. Daardoor profiteert SPF van kennis en ervaringen die elders in de pensioenwereld worden opgedaan.

Zowel Eric Dorn als Guido Croonen beseffen dat door sommige mensen met enig wantrouwen naar pensioenfondsen wordt gekeken. Pensioenfondsen worden gemakkelijk op één lijn gesteld met de banken. "Dat wantrouwen is niet terecht," vindt Guido Croonen. "Bij de pensioenfondsen worden geen dikke bonussen gegeven aan bestuurders. Alleen voor de bestuurder die de gepensioneerden vertegenwoordigt en de twee professionals, is er een vergoeding, die overigens in lijn is met de aanbevelingen van de Sociaal Economische Raad (SER). SPF let ook nadrukkelijk op de kosten. Om te laten zien dat er geen onnodige kosten worden gemaakt, is in het jaarverslag 2011 nog meer informatie hierover gegeven. In 2011 zijn we begonnen met een vergelijking van uitvoeringskosten met andere pensioenfondsen, en ook in 2012 zijn hiervoor een aantal verdergaande initiatieven gepland. Natuurlijk blijven we zoeken naar manieren om de kosten verder terug te dringen, terwijl we er tegelijkertijd voor waken dat de kwaliteit van het fonds, bijvoorbeeld in de dienstverlening aan deelnemers en gepensioneerden, niet wordt aangetast."

Eric Dorn geeft aan dat er ook vaak met een verkeerd beeld gekeken wordt naar de rol van een pensioenfondsbestuurder. "De mensen in het bestuur en ook in het Verantwoordingsorgaan verzetten veel werk. Vaak in hun vrije tijd. Ze dragen een verantwoordelijkheid die te vergelijken is met het besturen van een groot bedrijf. Als ik terugkijk op 2011 en zie hoeveel werk er is gedaan, dan verdienen deze mensen een dikke pluim. We moeten dankbaar zijn voor al hun inspanningen. De taak van bestuursleden wordt alsmaar zwaarder. DNB stelt steeds hogere eisen. Bij SPF hebben we gelukkig goede bestuursleden. Het zou goed zijn dat de werkgever deze rol inbedt in de beoordeling en loopbaanperspectieven van de betreffende medewerkers. De werkgever zou meer moeten doen om voor de toekomst goede bestuursleden te behouden."

In 2011 is door het fonds extra aandacht gegeven aan de communicatie over de pensioenen met de jongeren. Jongeren hebben over het algemeen weinig interesse in pensioenen, terwijl dit toch een van de belangrijkste arbeidsvoorwaarden is.

"Het is lastig om jongeren te interesseren voor pensioenen of hen te betrekken bij het pensioenfonds," erkent voorzitter Dorn. "In het bestuur en het Verantwoordingsorgaan van SPF zijn de jongeren gelukkig goed vertegenwoordigd. Dat moet zo blijven. We zijn dan ook geïnteresseerd in suggesties van jongeren zelf, over hoe ze meer betrokken kunnen of willen worden bij de pensioenen van SABIC.

Ouderen zijn veel meer geïnteresseerd. Dat blijkt bijvoorbeeld ieder jaar weer als we in het najaar de informatiebijeenkomst houden. Er is ook een goed contact met de gepensioneerden via de Vereniging Gepensioneerden van SABIC Europe (VGSE)."

Deelnemers oordelen positief over SPF

In 2011 is er door SPF weer een deelnemersonderzoek gehouden. Ruim 350 SABIC-medewerkers deden daar aan mee. De meesten blijken geïnteresseerd tot zeer geïnteresseerd in de pensioenen. Als rapportcijfer krijgt SPF een 7,3.

82% van de deelnemers aan het onderzoek zegt vertrouwen te hebben in SPF. Bij vergelijkbare fondsen (benchmark) ligt dat cijfer op 79%. Toch is er bij velen ook de angst dat 'straks' minder pensioen wordt uitgekeerd dan nu wordt toegezegd.

Pensioenregister

Vanaf januari 2011 biedt het Pensioenregister informatie over pensioenen die bij pensioenfondsen in Nederland zijn opgebouwd. Op de website www.mijnpensioenoverzicht.nl is voor iedereen met een DIGID-code te zien wat men aan pensioen bij verschillende pensioenfondsen in Nederland heeft opgebouwd (inclusief AOW).

"Het jaar 2011 is ook het jaar geweest dat er een nieuwe pensioenregeling is gaan gelden voor deelnemers, slapers en gepensioneerden. Vakbonden en werkgever SABIC hebben die regeling opgesteld. Belangrijke onderdelen van de nieuwe regeling vormen de overstap van een eindloonregeling naar een middelloonregeling en de verhoging van de pensioenrekenleeftijd van 65 naar 66 jaar. De verwachting was dat met de nieuwe regeling de kans op toeslagverlening zou toenemen aangezien de premie constant bleef en de kosten voor de lagere pensioenopbouw bij middenloon zouden dalen. Die verwachting bleek echter te optimistisch. Door de economische turbulentie en resulterende lage dekkingsgraad konden er helaas weer geen toeslagen worden verleend."

"Het bestuur gelooft dat, gezien de recente economische ontwikkelingen, het moeilijk wordt voor SPF om in de komende tijd te blijven voldoen aan de eisen uit het herstelplan dat voor De Nederlandsche Bank (DNB) is opgesteld. Dat zou betekenen dat er rekening mee gehouden moet worden dat eind 2012 alsnog een kortingsmaatregel overwogen dient te worden. Die maatregel heeft dan betrekking op de opgebouwde pensioenen van deelnemers en slapers en de pensioenen van gepensioneerden."

"De komende tijd zal ook meer duidelijkheid brengen over het nationaal Pensioenakkoord. Of, en in hoeverre, de inhoud van dat akkoord van invloed is op de pensioenen bij SPF is nog moeilijk te zeggen."

Toeslagverlening (indexatie) bij SPF

SPF probeert ieder jaar het pensioen van pensioengerechtigden en het opgebouwde pensioen van slapers te verhogen met de prijsontwikkeling en het opgebouwde pensioen van de werknemers van SABIC met de loonontwikkeling.

De pensioenen en opgebouwde pensioenen zijn in de laatste 5 jaar als volgt verhoogd:

Toeslagen

In (jaar)	Over (jaar)	voor pensioengerechtigden en slapers		Prijsstijging (CBS - prijs-indexcijfer 'CPI niet afgeleid')	voor werknemers van SABIC	
		% toeslag (indexatie)	Prijsstijging CPI afgeleid (basis voor toeslagverlening SPF)		% toeslag (indexatie)	Algemene loonsverhoging SABIC (basis voor toeslagverlening SPF)
2012	2012				0%	1,00%
	2011	0%	2,74%*	2,94%*	0%	2,00%
2011	2010	0%	1,90%	1,97%	0%	1,00%
2010	2009	0,35%	0,69%	0,82%	0,76%	1,50%
	2008	0,72%	1,44%	1,93%		
2009	2008	0%			0%	3,50%
2008	2007	0%	1,91%	2,03%	2,00%	2,00%

* Deze percentages betreffen de referteperiode januari 2011 - oktober 2011

SPF betaalt de toekomstige verhogingen van de pensioenen en opgebouwde pensioenen uit beleggingsrendement. U hebt als werknemer van SABIC, slaper of pensioengerechtigde door deze verhogingen en de verwachting voor de komende jaren niet meteen ook recht op verhogingen in de toekomst.

Verantwoordingsorgaan positief over bestuur

Het Verantwoordingsorgaan (VO) heeft de taak een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur gevoerde beleid en over de beleidskeuzes voor de toekomst. Bij de beoordeling wordt ook betrokken of er van een evenwichtige belangenbehartiging sprake is.

Het algemeen oordeel van het VO over het gevoerde beleid van het bestuur van SPF in 2011 is wederom zeer positief. Het bestuur heeft volgens het VO een goede prestatie geleverd in een periode van een verslechterde economie en grote problemen op de financiële markten. Door het alert volgen van de ontwikkelingen en het nemen van de juiste maatregelen heeft het bestuur de verwachtingen zoals opgenomen in het door De Nederlandsche Bank goedgekeurde herstelplan kunnen waarmaken en de aankondiging van kortingsmaatregelen kunnen voorkomen, zegt het VO.

Het VO vindt dat het bestuur deskundig en gemotiveerd is en dat het zijn missie met vertrouwen uitvoert. Het traject naar de nieuwe uitvoeringsovereenkomst is, aldus het VO, zorgvuldig doorlopen en er is continu aandacht besteed aan de bescherming van het fonds tegen de dalende rente enerzijds en het openhouden van de herstelcapaciteit anderzijds.

Het bestuur van SPF heeft naar het oordeel van het VO nadrukkelijk rekening gehouden met een evenwichtige belangenbehartiging. Over het beleggingsbeleid van het bestuur zegt het VO dat dit prudent is gevoerd. Ook constateert het VO dat door nieuwe afspraken in het toeslagenbeleid (indexatie) een aantal onbillijkheden tussen actieven en uitkeringsgerechtigden is verbeterd.

De communicatie over de nieuwe pensioenafspraken heeft in 2011 een zware inspanning van het bestuur gevraagd, vindt het VO. Het VO waardeert dan ook de betrokkenheid en energie van het bestuur bij de totstandkoming van de brochure over de nieuwe pensioenovereenkomst. Wel is het VO van mening dat in deze communicatie het bestuur zich onafhankelijker van de sociale partners had kunnen opstellen en meer vanuit de eigen verantwoordelijkheid had kunnen acteren.

(Het complete oordeel van het Verantwoordingsorgaan is terug te vinden in het jaarverslag 2011 van SPF dat op de website staat.)

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit zes leden. Twee leden zijn aangewezen door de werkgever SABIC Europe B.V., twee leden door de ondernemingsraad SABIC Limburg B.V. en twee leden zijn gekozen door en uit de pensioengerechtigden.

Geen verkiezing leden VO

Per 31 december 2011 eindigde de zittingstermijn van de twee pensioengerechtigde leden van het Verantwoordingsorgaan. Omdat zich voor deze functie slechts twee pensioengerechtigden kandidaat stelden, waren verkiezingen niet nodig. De kandidaten waren automatisch gekozen. Dit betekende dat Jan Coenen en Jo Mastenbroek namens de pensioengerechtigden opnieuw zitting namen in het Verantwoordingsorgaan.

Berekenen van je pensioen

Bij het berekenen van een pensioenuitkering bij SPF wordt uitgegaan van de pensioenopbouw. Die pensioenopbouw bestaat met ingang van 1 januari 2012 uit twee delen. Het deel dat opgebouwd is vóór 2012 en dat uitgaat van de pensioenrekenleeftijd van 65 jaar en een deel dat is opgebouwd vanaf 2012 en dat rekening houdt met de pensioenrekenleeftijd van 66 jaar. Op het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) 2012 van deelnemers voor wie dit van toepassing is, zijn beide delen terug te vinden. Bij het berekenen van de pensioenuitkering wordt uitgegaan van de werkelijke (zelf gekozen) pensioendatum. Dit betekent dat de twee delen van de pensioenopbouw (met verschillende pensioenrekenleeftijden) worden omgerekend tot één uitkeringsbedrag op de werkelijke pensioendatum.

Kerncijfers 2011

(in miljoenen euro's, tenzij anders aangegeven)

	2011	2010
Pensioenen		
Deelnemers (aantallen)		
Actieve deelnemers pensioenregelingen	2.018	1.962
Gepensioneerden	186	146
Nabestaanden	38	33
Wezen	13	14
Arbeidsongeschikten	27	27
Slapers	273	239
Totaal aantal deelnemers	2.555	2.421
Premies en uitkeringen		
Premies	33,7	26,4
Uitkeringen	12,0	10,4
Beleggingen		
Belegd vermogen		
Aandelen	181,1	177,2
Vastrentende waarden	380,9	293,9
Onroerend goed	24,3	16,8
Inflation - linked bonds	0,0	0,0
Alternatieve beleggingen	14,9	33,1
Overige beleggingen	9,0	-3,3
Liquiditeiten	3,4	23,5
Totaal belegd vermogen	613,6	541,2
Beleggingsrendement (%)		
Portefeuille	9,1%	9,9%
Benchmark	5,3%	7,7%
Beleggingsresultaten		
Direct	42,3	19,6
Indirect	9,4	28,6
Financiële positie		
Pensioenvermogen	613,0	542,8
Voorziening pensioenverplichtingen	615,9	510,8
Waarvan:		
Beschikbare premie (BPR)	54,8	54,9
Vrijwillig pensioensparen (VPS)	0,8	0,7
Pensioenfondsreserve	-2,9	32,0
Dekkingsgraad (%)		
Gehanteerde rekenrente	2,8%	3,5%

Bij het berekenen van de dekkingsgraad worden de BPR en VPS regeling buiten beschouwing gelaten. Het pensioenfondsvermogen betreft de pensioenfondsreserve inclusief de voorziening pensioenverplichtingen.

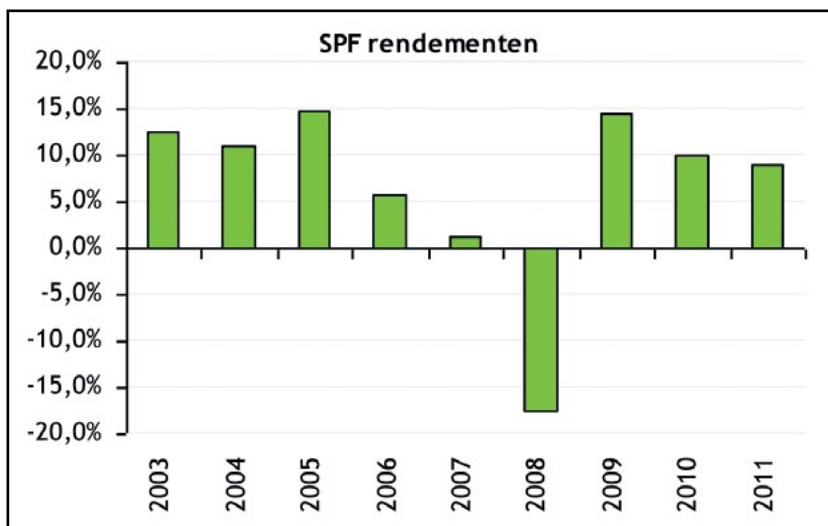
Beleggingen in 2011

	Aandeel in belegd vermogen 2011	Aandeel in belegd vermogen 2010
Aandelen	31%	33%
Vastrentende waarde	60%	54%
Onroerend goed	3%	3%
Alternatieve beleggingen	5%	6%
Liquiditeiten	1%	4%
Totaal	100%	100%

Risico's

Actieve deelnemers, slapers en gepensioneerden lopen een aantal risico's:

- Het risico dat er een of meer jaren geen (of slechts gedeeltelijke) toeslagen (indexatie) op de pensioenen van pensioengerechtigden en slapers of de pensioenopbouw van deelnemers kunnen worden verleend.
- Als de pensioenpremies niet meer kostendekkend zijn, zullen de premies niet worden verhoogd. Dan wordt de jaarlijkse opbouw van ouderdomspensioen van de werknemers vanaf dat moment overeenkomstig verlaagd, tenzij de sociale partners maatregelen nemen om de premies weer kostendekkend te maken.
- In bepaalde situaties kan SPF de opgebouwde pensioenen of de ingegane pensioenen korten (verlagen). Dat gebeurt bij een lage dekkingsgraad. De dekkingsgraad is dan zo laag dat ze, naar verwachting, binnen een bepaalde termijn niet herstelt tot het niveau van het minimaal vereist vermogen (voor SPF een dekkingsgraad van 105%). Die termijn is vastgesteld in het door de Nederlandsche Bank goedgekeurde herstelplan van SPF. Voor het korten bestaan strikte regels.

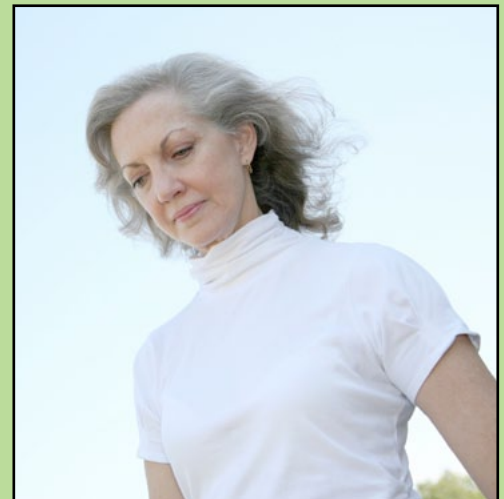
Voor al je pensioenvragen:
Pension Desk SPF

telefoon: 045 5788100
 e-mail:
 info.PensioenfondsSABIC@dsm.com

SPF

Rente op PPS en VPS: 9,1%

Over het Vrijwillig Pensioensparen-saldo (VPS) en het prepensioenkapitaal (PPS) wordt jaarlijks een rente toegekend. Deze is voor de periode van 1 juli 2012 tot 1 juli 2013 door het bestuur van SPF vastgesteld op 9,1%. Dit percentage komt overeen met het eerder genoemde beleggingsrendement over 2011.

Disclaimer

De in dit jaarbericht verstrekte informatie van Stichting Pensioenfonds SABIC, gevestigd te Sittard (het 'pensioenfonds') is van algemene aard, uitsluitend indicatief en aan wijzigingen onderhevig. De vermelde gegevens zijn uitsluitend bedoeld om deelnemers algemene informatie te verstrekken. De gegeven informatie wordt verondersteld betrouwbaar te zijn, echter het gebruik van de informatie geschiedt geheel voor risico van de gebruiker. Noch de uitvoerder (zijnde DSM Pension Services B.V.), noch het pensioenfonds aanvaardt enige aansprakelijkheid voor schade als gevolg van onjuistheden of onvolkomenheden in de informatie, of voor schade ontstaan in verband met het gebruiken, het afgaan op of verspreiden van de informatie. Rechten kunnen uitsluitend worden ontleend aan het voor de deelnemer geldende pensioenreglement.

Colofon

Productie en tekst: DSM Pension Services
Vormgeving en druk: PPM Event & Media support, www.ppm-events.nl

Adresgegevens:

Bezoekadres: Stichting Pensioenfonds SABIC (SPF)
Het Overloon 1, 6411 TE Heerlen
Postadres: Postbus 6500, 6401 JH Heerlen
Telefoon: 045 - 5788100
Internet: www.SPF-pensioenen.nl
E-mail: info.pensioenfondsSABIC@dsm.com

Personalia per 31 december 2011

Bestuur

Benoemd op voordracht van SABIC Europe B.V.

De heer P.G.H.M. Dorn (voorzitter)
De heer G.M.M. Croonen
(plaatsvervangend voorzitter)
De heer E.H.M. Hogenboom
De heer A.J.J.M. Verlaar

Benoemd op voordracht van de Ondernemingsraad SABIC Limburg B.V.

De heer G.I.V. Bonte (tot 16-11-2011)
De heer M.L.M. Pelsers
De heer R.L.O. Tielens

Benoemd na verkiezing uit en door de pensioengerechtigden

De heer F.H.M.A. Noteborn

Externe bestuursprofessionals

De heer A.A. Nagtegaal
De heer C.C. van der Sluis

Visitatiecommissie

Mevrouw H.C.M. Vedder-Wubben
(voorzitter)
De heer A.A.M. Bolwerk
De heer W.F.E. Klaassen

Verantwoordingsorgaan

Aangewezen door SABIC Europe B.V.

De heer J.C. van Moorsel
Mevrouw G. Verwoort

Aangewezen door de Ondernemingsraad SABIC Limburg B.V.

De heer C.G.M. Mehlkop
De heer P.J.W.H. Otto

Gekozen uit en door de pensioengerechtigden

De heer J.J.C. Coenen (voorzitter)
De heer J.P. Mastenbroek (plaatsver-
vangend voorzitter)